

Etapele creatiei in opera lui Lucian Blaga - a patra parte

Prima este ordinea scrisului. Nu numai lumina selenara sporeste "a lumii taina", dar si poezia: "Frate, o boala invinsa ti se pare orice carte" sau "Rani ducem - izvoare - / deschise sub haina. / Sporim nesfarsirea / c-un cantec, c-o taina". A doua este proiectia orfica in spatiul vrajit al unei lumi stranii, iesita din timp, incremenita intr-o stare de dinainte de geneza: „Intru in munte. O poarta de piatra / incet s-a-nchis. Gand, vis si punte ma salta. / Ce vinete lacuri! Ce vreme inalta! / Din feriga vulpea de aur ma latra. / Jivine mai sfinte-mi ling mainile: stranii / vrajite, cu ochii intorsi se strecoara. / Cu zumzet prin somnul cristalelor zboara / albinele mortii, si anii. Si anii" (Munte vrajit).

In a treia etapa, "schimbarea de zodie", cum spune poetul, se produce odata cu volumul *Nebanuitele trepte* (1943), dar se manifesta plenar in poemele postume. Acestea au fost structurate in patru mari cicluri: Varsta de fier, Corabii de cenusa, Cantecul focului, Ce aude unicornul. Poetul n-a mai apucat sa adune intr-un grupaj separat "ultimele poezii", scrise intre anii 1958 - 1960. Aceasta parte a creatiei, care cantitativ egaleaza antumele, a fost numita etapa reconcilierii cu sine, a redescoperirii puritatii inefabile a cantecului, care este un extaz ceva mai domolit.

Cuvintele, transmitand un fel de coincidenta magica intre logos si real, dupa epuizarea ultimei aventuri (aventura orfica, desigur, cea mai radicala), se intorc demiurgic "in unitatea din care au iesit" (Ion Pop, Lucian Blaga - universul liric). Asezata sub semnul "mirabilei seminte", al puterilor latente trezite din nou la viata, aceasta etapa a liricii blagiene se remarca printr-o vadita accentuare a clasicizarii viziunii si expresiei poetice. Este ca o recuperare a armoniei pierdute, in sensul depasirii "tristetii metafizice" si al descoperirii unui univers simili-paradisiac ("Eutopia, mandra gradina"). In mod surprinzator isi face acum simtita prezenta erosul, identificat insa cu "eternul feminin" goethean: iubirea mantuie de nelinistile existentei si, purificandu-le, deschide o fereastră in plus spre paradis. Nu dispare cu totul sentimentul sfarsitului, dar acesta capata accente de calm si seninatate.

Recapituland, asadar, in universul poeziei lui Blaga, reconstituit mai mult in substanta sa decat prin etalarea inventarului de teme si motive sau simboluri poetice, ipostazele eului se succed conform unei logici interne a raportului cu sine si cu lumea, evidentiind unele variante ale eului stihial, asezat sub semnul sacralitatii dionisiace (in primele doua volume), dupa care urmeaza eul problematic, al alienarii tagaduitoare (in poemele de pana la *Nebanuitele trepte*), si, in sfarsit, eul reconciliat din ultimele creatii, mai ales in postume. Se intelege ca ipostazelor eului le corespund tot atatea ipostaze ale erosului (in special in *Poemele luminii*, energia eului e "esential erotica"), vadind un izomorfism revelator in acest sens. Acelasi izomorfism caracteristic defineste eul solidar cu o anumita geografie simbolica, transsubstantializata, odata cu proiectia in limbaj, in ascunzisurile si tacerile logoului mitic.